

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศต่างๆ ได้ทำการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกระตุ้นการค้าระหว่างเมืองที่เป็นเมืองท่าหรือเมืองตามแนวเขตชายแดนที่ได้รับการยกเว้นภาษีเหมือนดังเช่น ฮองกง สิงคโปร์ เป็นต้น และได้เริ่มพัฒนาไปในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ทั้งการค้า และการผลิต โดยกำหนดพื้นที่เฉพาะของเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งจะมีการรวบรวมศูนย์การจัดการ, การบริหาร, รวมทั้งการกำหนดสิทธิประโยชน์บางประการในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่รอบนอกไม่ให้กระจุกตัวเฉพาะในเมืองใหญ่ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศ โดยจากรายงานองค์การแรงงานระหว่างประเทศ(ILO) พ.ศ. 2550 มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3,500 แห่ง ใน 130 ประเทศ และจากรายงานของธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) คาดว่า จะมีเขต เศรษฐกิจพิเศษในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ 60 แห่ง ภายใน พ.ศ. 2558 โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประมาณ 54 แห่งอยู่ใน สปป.ลาว และ กัมพูชา(กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

สำหรับประเทศไทยนั้นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้ริเริ่ม แผนการพัฒนา โดยเฉพาะบริเวณชายแดนตั้งแต่ พ.ศ. 2547 โดยเริ่มจากการผลักดันของธนาคารเพื่อการ พัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ภายใต้ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก โครงการระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Corridors) โดย ADB ได้บรรจุ แผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้ เป็นแผนปฏิบัติการเพื่อการเปลี่ยนระเบียบการขนส่ง (Transport Corridors) ให้เป็นระเบียบเศรษฐกิจ (Economic Corridors) โดย ADB ให้ความช่วยเหลือด้านข้อเสนอแนะเชิงเทคนิค, กลยุทธ์ในการสร้างและ ดำเนินการเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนุภูมิภาค, ตลอดจนให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ที่จำเป็นในการเชื่อมโยงต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษต่างๆ ในอนุภูมิภาคเข้าด้วยกัน รวมถึงการเชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจ พิเศษไปยังท่าเรือ จุดกระจายสินค้าและตลาดปลายทาง จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางและได้ มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 กำหนดให้หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษระยะแรกของไทย พ.ศ. 2558 ใน 5 พื้นที่ชายแดนเป้าหมายรวม 36 ตำบล ใน 10 อำเภอ 5 จังหวัด พื้นที่รวมประมาณ 1.83 ล้านไร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายการพัฒนาไปสู่ พื้นที่ต่าง ๆ และเพิ่ม ศักยภาพการแข่งขันของประเทศ อันจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและแก้ปัญหา ความมั่นคงระหว่าง ประเทศ (สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม, 2554)

จังหวัดตราดเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะแรกของไทยซึ่งมีการเชื่อมโยงระดับภูมิภาค เป็นประตูฝั่งตะวันออกของไทยบนแนวระเบียงเศรษฐกิจ ชายฝั่งด้านใต้ เชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะกง ของกัมพูชา สามารถเชื่อมต่อท่าเรือสีหนุวิลล์ และท่าเรือ แหลมฉบัง จึงมีจุดยืนการพัฒนาของจังหวัด คือ เมืองท่องเที่ยว การเกษตร โลจิสติกส์และศูนย์กระจายสินค้า จะเห็นได้ว่าการเกิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว จะก่อให้เกิดการหลั่งไหลของแรงงานต่างด้าวและ นักท่องเที่ยวจำนวนมากซึ่งจะส่งผลต่อปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และท้ายสุดกระทบต่อปัญหา สาธารณสุข โดยเฉพาะกลุ่มคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเมื่อเกิดการเจ็บป่วยก็ต้องการการ รักษาโดยคนกลุ่มนี้มักมีพฤติกรรมในการแสวงหาการรักษาของแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายด้วยแล้วก็ยังทำให้ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลด้านสาธารณสุขเหล่านี้เพิ่มสูงขึ้นมากตามไปด้วย โรงพยาบาลที่อยู่ในเขต ชายแดนหรืออยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องแบกรับค่าใช้จ่ายเหล่านี้ งบประมาณที่รัฐบาลมอบมาเพื่อให้สิทธิ์คนไทยในการรักษาที่ถูกนำมาแบ่งจ่ายให้กับชาวต่างชาติเหล่านี้เกิดเป็นปัญหานี้ผู้กักกันในระยะยาวเนื่องจากแรงงานต่างด้าวมักจะเพิ่มขึ้นในทุกปี ๆ ซึ่งนั่นจะยิ่งส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลจะต้องแบกรับผลกระทบนี้อย่างหลีกเลี่ยงมิได้และมากขึ้นทุกปีจะเห็นได้จากการสำรวจจะพบว่า โรงพยาบาลที่มีภาวะขาดทุนหนัก ๆ มักจะอยู่บริเวณพื้นที่ติดชายแดน

งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นในการคัดแยกกลุ่มคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองออกจากกลุ่มนักท่องเที่ยวและ แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ด้วยวิธีการตรวจสอบเอกสาร ยืนยันตัวตนของผู้ป่วยเช่น เลขประจำตัวประชาชน เลขที่หนังสือเดินทาง หรือเลขที่ประจำตัวแรงงานต่างด้าวแล้วผนวกกับการเก็บลายนิ้วมืออิเล็กทรอนิกส์ก็จะสามารถคัดแยกผู้ป่วยที่เป็นคนต่างด้าวผิดกฎหมายออกจากผู้ที่สิทธิ์การรักษาที่ ถูกต้องทั้งจากสวัสดิการรัฐหรือการประกันการเดินทางของภาคเอกชนได้ ซึ่งจะส่งผลให้การแสวงหาการรักษาทำได้ยากมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้การเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลกระทำได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากขึ้น โรงพยาบาลสามารถที่จะเรียกเก็บเงินจากหน่วยงานประกันได้ นอกจากนี้ยังสามารถเรียกเก็บเงินจากแรงงาน ต่างด้าวที่ไม่มีสิทธิ์การรักษาโดยตรงได้อีกทางหนึ่งด้วย ด้วยงานวิจัยนี้จะส่งผลให้ข้อมูลตัวเลขด้านสาธารณสุข สุขมีความคลาดเคลื่อนน้อยลงซึ่งจะทำให้การวางแผนงานด้านงานสาธารณสุขรวมถึงการบริหารจัดการงบประมาณที่ภาครัฐจะต้องส่งมาให้คนไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้เพียงพอมีความคลาดเคลื่อนน้อยลงตามไปด้วย ส่งผลให้ภาวะการเกิดหนี้ของโรงพยาบาลลดลง การดำเนินงานของโรงพยาบาลก็เป็นไปได้สะดวกขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างระบบคัดแยกสิทธิการรักษากลุ่มผู้ป่วยแรงงานต่างด้าวที่เข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด
2. เพื่อประเมินผลกระทบด้านค่าใช้จ่ายการรักษาที่สูญเสียไปจากการถูกสวมสิทธิการรักษา ในโรงพยาบาลที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดตราด
3. เพื่อเพิ่มความถูกต้องของข้อมูลค่ารักษาพยาบาลด้านสาธารณสุขในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้การจัดการงบประมาณด้านสาธารณสุขได้อย่างถูกต้องมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ใช้ประโยชน์ในเชิงสาธารณะในการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. ใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจเป็นการสร้างนวัตกรรมเครื่องมือช่วยในการคัดแยกสิทธิการรักษากลุ่มผู้ป่วยและดูแลติดตามสุขภาพให้ดีขึ้น
3. ใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการฝึกอบรมในการใช้และการดูแลรักษาเครื่องมือรวมถึงเป็นข้อมูลที่สามารถต่อยอดกับผลกระทบด้านอื่นๆได้ในอนาคต
4. ใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายสามารถเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขซึ่งจะทำให้มีข้อมูลที่แม่นยำเป็นผลดีต่อการจัดการและสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างนโยบายในภาพรวมของประเทศได้ในอนาคต
5. ใช้ประโยชน์ทางอ้อมซึ่งสามารถสร้างคุณค่าทางจิตใจเพื่อให้ผู้ป่วยที่มีใจคนไทย มีความมั่นใจ ในสิทธิการรักษาที่ตนมีอยู่และเป็นข้อมูลที่แม่นยำในการรักษาในโรงพยาบาลที่ทำงานอยู่ใกล้ได้

ขอบเขตของการวิจัย

ในเขตเศรษฐกิจพิเศษการมีผู้ป่วยต่างชาติเข้ามาใช้บริการด้านสาธารณสุขจำนวนมากแต่แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้ถือสิทธิการรักษาใดๆ ซึ่งเป็นกลุ่มที่สร้างปัญหาให้กับระบบสาธารณสุขของประเทศจากการสวมสิทธิการรักษาพยาบาลของแรงงานที่ถูก กฎหมายส่งผลกระทบหลายด้านกับระบบสาธารณสุขของไทย ทั้งการไม่ต่อเนื่องของการรักษา, ตลอดจน รายรับและรายจ่ายของโรงพยาบาลที่รับรักษา ดังนั้นการพัฒนาระบบคัดแยกสิทธิเพื่อรับการรักษากลุ่มผู้ป่วยที่มีใจคนไทยของโรงพยาบาลในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้งานวิจัยนี้จึงเป็นการสร้างและพัฒนาระบบคัดกรองสิทธิผู้ป่วยด้วยลายนิ้วมือแล้วเก็บข้อมูลผู้ป่วยทุกคนที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลตราดเป็นเวลา 5 เดือน แล้วนำผลที่ได้นำมาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับกรณีที่ไม่มียระบบคัดแยกสิทธิว่าค่าใช้จ่ายการรักษาเพื่อประเมินผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายจากการที่ผู้ป่วยกลุ่มนี้สวมสิทธิการรักษาซึ่งทำให้สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขได้ใกล้เคียงความเป็นจริง

สมมติฐานในการวิจัย

การสวมสิทธิการรักษาของแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เขตชายแดนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญสูงทั้งในด้านการสาธารณสุขและงบประมาณ อีกทั้งยังเป็นปัญหาที่มีความถี่ในการเกิดขึ้นสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อพื้นที่นั้นถูกปรับเปลี่ยนไปเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นการนำระบบยืนยันตัวตนด้วยลายนิ้วมือซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีความแม่นยำสูงและใช้กันมาอย่างยาวนานมาใช้ในการระบุตัวตนผู้ป่วย จึงน่าจะทำให้การสวมสิทธิการรักษาของผู้ป่วยโดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นแรงงานต่างด้าวที่มักจะไม่มีการยืนยันตัวตนลดน้อยลงเพราะไม่ต้องการเอกสารใด ๆ ในการยืนยันตัวตนและสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวตนไม่สามารถปลอมแปลงขึ้นได้ โดยตั้งเป้าหมายว่าเมื่อนำระบบมาใช้คัดแยกผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการของโรงพยาบาลคลองใหญ่ จังหวัดตราดในช่วงเวลา 5 เดือนแล้วจะสามารถแยกผู้ป่วยที่เป็นแรงงานต่างด้าวสวมสิทธิการรักษาออกจากผู้ป่วยที่มีสิทธิการรักษาถูกต้องได้ ซึ่งจะสามารถนำจำนวนผู้ป่วยสวมสิทธิที่คัดแยกได้ไปหาค่ารักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลน่าจะสูญเสียไปตลอดระยะเวลา 5 เดือนได้ อีกทั้งยังสามารถนำค่าใช้จ่ายที่สูญหายตลอดระยะเวลา 3 เดือนไปคำนวณความน่าจะเป็นของค่าใช้จ่ายที่โรงพยาบาลคลองใหญ่ จังหวัดตราดสูญเสียในช่วง 1 ปีเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การประมาณค่าความคลาดเคลื่อนของค่าใช้จ่ายการรักษาต่อปีง่ายขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการขอจัดสรรงบประมาณของโรงพยาบาลในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี